

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ НАУКИ І ОСВІТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
що присвячена 25-річчю Медичного інституту Сумського державного університету
(м. Суми, 16-17 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Кількість та методи інтерактивних занять мають визначатися самими викладачами виходячи з мети і завдань як самого предмету, так і темою заняття з урахуванням контингенту студентів, програми і змісту конкретного розділу.

Для підготовки сучасного лікаря та спираючись на традиції анатомічної школи сам термін «інтерактивний» має на меті навчити майбутнього лікаря взаємодіяти. Ця взаємодія може мати дуже різноманітні прояви: взаємодія між студентами; взаємодія між викладачами, взаємодія з комп'ютером та інше.

Дослідження. Предмет анатомії вивчається на протязі перших семестрів навчання у ВУЗі. Часто студенти не розуміють і не бажають застосовувати власну активність, так як в школі він звик до домінування вчителя. Тому, першим завданням викладача є утворити умови для прояви ініціативи студента. Викладач повинен будувати заняття на психологічних механізмах впливу групи на процес засвоєння кожним учасником досвіду як однією особою так і всією групою студентів. Сумісна діяльність студентів означає, що кожен вносить свій індивідуальний вклад. У ході роботи йде обмін думками, знаннями, ідеями, способами діяльності. Таким чином, викладач формує засади колегіальності у професії, чим завжди була відзначена наша вітчизняна медицина, виходячи з принципу не нашкодити хворому.

Предмет анатомії має широкі можливості для утворення середовища освітнього спілкування, яка характеризується відкритістю, взаємодією учасників, рівністю їх аргументів, накопиченням знань, можливістю взаємооцінювання та взаємоконтролю.

Так позитивні результати дають кейс-методи при вирішенні ситуаційних задач як типових, так і запропонованих самими студентами. Це може бути запропонована викладачем реальна проблемна ситуація з подальшим вирішенням завдання студентами та демонстрацією на препараті. Описання конкретної клінічної задачі з кількома варіантами її вирішення, клінічна задача яка вимагає провести аналіз кожного дистрактора і дати обґрунтування правильних відповідей з демонстрацією практичних навичок.

Є ефективним є навчання студентів які працюють малими групами і виконують певні завдання. Наприклад знайти хребці одного відділу а потім продемонструвати їх і дати обґрунтування своєму вибору, але при цьому кожен з членів групи має виконати індивідуальне завдання. Інша група студентів оцінює правильність виконання завдання.

Можливо заохочувати до активної роботи студентів пропонуючи задавати питання один одному при цьому викладач може оцінювати, як питання, що задаються так і відповіді на них. Можливо запропонувати студентам питання та попросити разом подумати над цим питанням, але відповіді на це питання має тільки один студент.

Але при заохоченні студентів до активних форм роботи потрібно враховувати, що самостійний виступ студента на певну тему, що співпадає з темою учбової програми та назвою дисципліни, який не виконує завдань навчання в рамках цієї теми, навіть при самому високому рівні підготовки повідомлення не може бути віднесений до інтерактивних методів навчання. Часто виступ студента з реферативним повідомленням відноситься до такої проблеми.

Аналізуючи досвід викладання анатомії за сучасними методиками ми прийшли до висновку, що застосовані інтерактивні методи підвищують рівень знань студентів на тридцять відсотків і покращують залишкову інформацію на половину порівняно з групами студентів, що працювали за традиційними технологіями.

Висновки:

- Інтерактивні методи навчання дають своєрідну опору для розвитку мислення студентів;
- Розвиваються навички моделювання ситуацій і клінічного мислення;
- Підвищується професійний рівень тих хто навчається;
- Дає можливість сприйняття та розуміння великих об'ємів інформації;
- Дає вміння ведення діалогу і роботи в команді.
- Пробудження інтересу у студентів до дисципліни і самоосвіти;
- Самостійний пошук студентами шляхів та варіантів вирішення проблеми та відстоювання власної думки;
- Формування рівня усвідомленої компетентності студента.

НАВЧАЛЬНИЙ МУЗЕЙ АНАТОМІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ЯК СКЛADOVA МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАФЕДРИ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ

Холодкова О.Л., Нескоромна Н.В.

Одеський національний медичний університет

Серед основних предметів вищих медичних навчальних закладів за важливістю для майбутніх лікарів анатомія посідає провідне місце: вона потребує як від викладачів так й від студентів особливої уваги, ретельної підготовки та великих витрат часу. Сучасний формат знань, якими треба оволодіти молодому спеціалісту, сягає з кожним роком все більших об'ємів. З іншого боку, вивчення анатомії, буде успішним тільки в тому випадку, якщо досліджуваний об'єкт доступний безпосередньому візуальному спостереженню. До того ж, сучасні Закони України суттєво обмежують надходження трупного матеріалу для підготовки студентів-медиків. З таких міркувань організація навчальних музеїв анатомічних препаратів представляє безперечний інтерес.

Анатомічний музей дає змогу студентам в будь який час вивчати та повторювати анатомічні структури на препаратах і моделях, що спеціально для цього виготовлені, та демонструються. Колекція учбових препаратів є єдиним в своєму роді посібником, який значно полегшує труд викладачам та студентам. Учбовий музей анатомічних препаратів становить гордість та предмет особливих турбот персоналу. Експонати накопичувалися поступово; кожний співробітник робив свій внесок, тому вивчаючи анатомічні препарати, мимоволі читається історія даної кафедри чи навіть цілої анатомічної епохи.

В Одеському національному медичному університеті ідеї Кольманта та Раубера (перші ініціатори учбово-дослідницьких робіт в Росії та Германії) знайшли собі щирих прихильників та послідовників серед професорсько-викладацького складу кафедри анатомії людини. На кафедрі багато років існує учбовий музей анатомічних препаратів за всіма розділами курсу будови людського тіла, і практичні заняття здійснюються безпосередньо у залах, де знаходяться ці препарати. Всі демонстраційні анатомічні препарати є унікальними матеріалами наочності, які були

виготовлені студентами під керівництвом викладацького складу кафедри. Ці експонати пронумеровані; мають детальні ознаки та пояснювальні підписи вітчизняною, латинською й англійською мовами. Будь – який препарат розташований таким чином, щоб можливо було його зручно роздивитися, але неможливо було б його зруйнувати; з цією метою препарати розміщені на відокремлених полицях. Анатомічні зали відкриті для студентів з 8 години ранку та до 18 години вечора, по суботах до 14 години. Незалежно від усного вивчення теоретичного матеріалу паралельно демонструються знання на препаратах.

Вітчизняні та іноземні студенти завжди брали активну участь у виготовленні та реставрації препаратів. Анатомічні препарати підвищують зацікавленість студентів до предмету, створюють атмосферу захопленості, полегшують вивчення морфологічної будови тіла, значно зменшують стомлюваність під час оволодіння учбовим матеріалом, а також, допомагають якісно самостійно вивчати предмет. Вважаємо, що завдяки цим ознакам створюється допоміжна стійка мотивація для самостійної діяльності студента, який має змогу оволодіти міцними знаннями в нашому навчальному закладі. Пізнання предмету студентами ґрунтується головним чином на зоровому сприйнятті. І відомо, що чим частіше враження повторюються, то міцніше картина цілісності предмета фіксується у пам'яті, тому учбові експонати і спрямовані на те, щоб студенти набували якомога більше зорових подразників. Маючи постійно наглядові посібники та ілюстрації до важливих морфологічних об'єктів, студенти можуть легше засвоїти та запам'ятати навіть найбільш складні анатомічні структури.

Отже, застосування наочних засобів для учбового процесу в умовах обмеженого надходження трупного матеріалу дає можливість зробити практичне заняття досить цікавим та змістовим, полегшити розуміння деяких складних питань, підняти творчий характер викладу анатомії.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕДИЧНУ ОСВІТУ

Чемич М.Д., Малиш Н.Г.

Сумський державний університет

Актуальність. Одним із найважливіших завдань медичної освіти є виховання у студента інноваційного типу мислення та культури. Для вирішення даного завдання необхідно реформувати медичну освіту, оскільки наявні системи та методики не повністю відповідають парадигмі навчання Європейського простору вищої освіти.

Проблемі удосконалення освітнього процесу у системі вищої медичної освіти приділяється достатньо уваги. Система забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної освіти з урахуванням досвіду зарубіжних країн представлена у Законі "Про інноваційну діяльність" (2002), "Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" (2013), Національній стратегії реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2020 рр. (2014), Стратегії сталого розвитку "Україна – 2020" (2015) та інших важливих документах.

Мета роботи – вивчення досвіду впровадження інноваційних технологій у навчальний процес вищих медичних навчальних закладів.

Матеріали і методи. За допомогою описового аналізу досліджені наукові статті вітчизняних вчених, присвячені питанням трансформації існуючого традиційного освітнього процесу.

Результати роботи. Термін "інновація", буквально, означає нововведення, оновлення, внесення нового. За твердженням Дичківської І.М. (2012), інновація освіти – це цілеспрямований процес часткових змін, на яких ґрунтується функціонування системи навчання. Інновації у навчальній діяльності пов'язані з активним процесом створення, поширення нововведень для вирішення дидактичних завдань підготовки фахівців у гармонійному поєднанні класичних традиційних методик та результатів творчого пошуку, застосування нестандартних, прогресивних технологій, оригінальних дидактичних ідей і форм забезпечення освітнього процесу.

Згідно "Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" модернізація системи освіти має забезпечити інтегрування національної системи освіти в європейський і світовий освітній простір. Задля реалізації зазначених питань вищі медичні навчальні заклади повинні займатися не лише фундаментальними і прикладними дослідженнями, але і розробкою прогресивних освітніх програм, пошуком нових освітніх технологій.

Мета інноваційності полягає в оптимізації навчально-виховного процесу, в забезпеченні його відповідності умовам і тенденціям суспільного буття (Подковко Х.В., 2016). В останні роки відбувається суттєва трансформація у галузі вищої освіти: впроваджуються принципи Болонського процесу, здійснюється перехід на кредитно-трансферну систему навчання. Однак, задекларовані у попередні десятиріччя, стратегії і завдання ненабули повної реалізації.

Учасники інноваційного процесу, крім готовності і прагнення впроваджувати інновації, повинні мати належну кваліфікацію. На практиці нерідко буває, що педагог володіє різноманітними методиками навчання й виховання, але при цьому не відчуває потреби у новому. Тому необхідною умовою ефективної інноваційної діяльності має бути спеціальна підготовка педагога, внутрішня налаштованість на пошук та досягнення нового.

Відсутність ефективної системи мотивації, заохочення інноваційної діяльності викладача, сприяють повільному впровадженню у навчально-виховний процес інформаційно-комунікаційних технологій (Ільченко А.А., 2016; Киричок В.А., 2016).

За думкою Степко М. К. (2013) та Філоненко М.М. (2016), основними проблемами змін у системі вищої освіти є "консервація" основних здобутків вітчизняних педагогів-науковців та сліпе копіювання досягнень освітньої сфери інших країн.

Висновки. Інноваційна діяльність повинна відповідати об'єктивним потребам педагогічної практики, професійним, фінансовим та іншим можливостям тих, хто має намір впроваджувати.

Аналіз перешкод реалізації освітніх інновацій у систему вищої медичної освіти може сприяти більш швидкому та ефективному їх подоланню.